

Circulaire

Openbaar

Brussel, 27 juni 2023

Kenmerk: NBB_2023_07

uw correspondent:
Saïf Chaïbi
tel. +32 2 221 56 88
saif.chaibi@nbb.be

Richtsnoeren inzake gezonde beheerpraktijken en rapportering over het aan de niet-handelsactiviteiten verbonden renterisico en creditspreadrisico

Toepassingsveld

Deze circulaire is van toepassing op kredietinstellingen naar Belgisch recht, goedgekeurde of aangewezen (gemengde) financiële holdings naar Belgisch recht, grote beursvennootschappen als bedoeld in artikel 3, 5° van de wet op de beursvennootschappen¹, beleggingsholdings en gemengde financiële holdings naar Belgisch recht die opgenomen zijn in het door de Bank uitgeoefende toezicht op geconsolideerde basis op een groep beleggingsondernemingen, wanneer deze groep een grote beursvennootschap omvat. Deze instellingen worden hierna "de instellingen" genoemd.

De hier vermelde beginselen en criteria voor het toezicht- en evaluatieproces gelden in principe zowel op geconsolideerde als op vennootschappelijke basis.

Samenvatting/Doelstelling

Deze circulaire vervangt met ingang van 30 juni 2023 circulaire NBB_2019_18 van 19 juli 2019 inzake gezonde beheerpraktijken en rapportering voor het aan de niet-handelsactiviteiten verbonden renterisico en zorgt voor de omzetting in de Belgische prudentiële regelgeving van de richtsnoeren van de Europese Bankautoriteit (EBA) van 20 oktober 2022 tot vaststelling van criteria voor het detecteren, beoordelen, beheren en beperken van de risico's die voortvloeien uit potentiële veranderingen in rentetarieven en van de beoordeling en bewaking van het creditspreadrisico van de activiteiten van instellingen buiten de handelsportefeuille.

¹ Wet van 20 juli 2022 op het statuut van en het toezicht op beursvennootschappen en houdende diverse bepalingen.

Geachte mevrouw
Geachte heer

Overeenkomstig de artikelen 142 en 143 van de wet van 25 april 2014 op het statuut van en het toezicht op kredietinstellingen (hierna “de bankwet”) en artikel 6 van bijlage I bij dezelfde wet licht de Bank in deze circulaire de beginselen en criteria toe waarop ze zich baseert bij haar toetsing en evaluatie van het beheer en de dekking van het renterisico en creditspreadrisico verbonden aan de niet-handelsactiviteiten (hierna “het renterisico en creditspreadrisico in het banking book”) van de instellingen. Deze circulaire vervangt circulaire NBB_2019_18 van 19 juli 2019 inzake gezonde beheerpraktijken en rapportering voor het aan de niet-handelsactiviteiten verbonden renterisico.

De toetsing en evaluatie van de Bank hebben zowel betrekking op kwalitatieve (adequaatheid van het risicobeheer van de instelling) als op kwantitatieve aspecten (omvang van het daadwerkelijk gelopen risico) inzake het renterisico en het creditspreadrisico in het banking book.

De evaluatie door de Bank van het renterisico in het banking book op basis van de in deze circulaire beschreven rapportering zal als basis dienen voor de door haar uitgevoerde procedure voor prudentiële toetsing en evaluatie (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP) voor de instellingen die in het kader van het Gemeenschappelijk Toezichtsmechanisme (Single Supervisory Mechanism - SSM) als minder belangrijk worden beschouwd, en zal tevens bijdragen aan het toetsings- en evaluatieproces van de ECB voor belangrijke instellingen, waarop de ECB sinds 4 november 2014 direct toezicht houdt. De in deze circulaire beschreven rapportering dient ook als basis voor de evaluatie van het renterisico in de Belgische banksector die de Bank uitvoert als macroprudentiële autoriteit.

De Bank neemt integraal de richtsnoeren over van de Europese Bankautoriteit (EBA) van 20 oktober 2022 tot vaststelling van criteria voor het detecteren, beoordelen, beheren en beperken van de risico's die voortvloeien uit potentiële veranderingen in rentetarieven en van de beoordeling en bewaking van het creditspreadrisico van de activiteiten van instellingen buiten de handelsportefeuille (EBA/GL/2022/14) (hierna “de EBA-richtsnoeren”), die opgenomen zijn in bijlage 1, en legt bovendien de vereisten op met betrekking tot de rapportering.

Er zij opgemerkt dat het renterisico in het banking book nog steeds als een pijler 2-risico wordt beschouwd, en dat dus verwacht wordt dat dit risico door de instelling adequaat wordt beheerd, geëvalueerd en gekapitaliseerd, en dat de prudentiële rapportering bedoeld is om het renterisico in het banking book te vergelijken tussen de verschillende instellingen en aldus eventuele prudentiële outliers te detecteren. De prudentiële rapportering is dus slechts een van de vele elementen waarop de Bank zich baseert om het renterisico in het banking book te evalueren in het kader van de SREP en eventueel om een specifiek eigenvermogensvereiste onder pijler 2 op te leggen of andere prudentiële maatregelen te nemen (zie de artikelen 149 tot en met 152 van de bankwet).

1. EBA-richtsnoeren inzake het beheer van het renterisico en creditspreadrisico in het banking book

Bij haar toetsing en evaluatie van de adequaatheid van het beheer van het renterisico en creditspreadrisico verbonden aan de niet-handelsactiviteiten ziet de Bank voornamelijk toe op de naleving van de EBA-richtsnoeren en van de regels ter zake van het Bazels Comité².

De Bank neemt de EBA-richtsnoeren integraal over.

Deze richtsnoeren zijn ingedeeld in 6 hoofdstukken:

- 1) Afbakening van het onderwerp, toepassingsgebied, definities en tenuitvoerlegging (hoofdstukken 2 en 3).
- 2) Algemene vereisten voor het beheer van het renterisico en creditspreadrisico in het banking book (paragraaf 4.1)

In de huidige richtsnoeren wordt bepaald dat de instellingen hun blootstelling aan het creditspreadrisico in het banking book expliciet en uitvoerig moeten beoordelen en bewaken in hun risicobeheerproces en hun intern kapitaalbeoordelingsproces, zowel op basis van metingen van de economische waarde als van de netto-renteopbrengst plus veranderingen in de marktwaarde.

- 3) Identificatie en beheer van het renterisico in het banking book (paragraaf 4.2).

Op basis van de beoordeling van hun bestaande en potentiële blootstelling aan het renterisico in het banking book moeten de instellingen rekening houden met de criteria en richtsnoeren in de paragrafen over de identificatie, berekening en toewijzing van kapitaal (paragraaf 4.2.2), de interne governancestrategie (paragraaf 4.2.3), het risicobeheerkader en de verantwoordelijkheden van het leidinggevend orgaan (paragraaf 4.2.4), het risicobereidheidskader (paragraaf 4.2.5), en de tenuitvoerlegging van risicobeleid, -processen en -controles (paragraaf 4.2.6).

- 4) Meting van het renterisico in het banking book door het interne meetsysteem van een instelling (paragrafen 4.3 en 4.4).

Wat de modelleringsaannames betreft waarmee de instellingen rekening moeten houden bij de tenuitvoerlegging van een intern meetsysteem, leggen de huidige richtsnoeren bepaalde beperkingen op aan de gedragsmodellering van deposito's zonder contractuele looptijd. De aangenomen renteherzieningsdatum voor alle deposito's zonder contractuele looptijd, met uitzondering van deposito's van financiële cliënten die niet mogen worden onderworpen aan gedragsmodellen en deposito's waarvoor materiële economische of fiscale beperkingen gelden in geval van intrekking, wordt beperkt tot een maximale gewogen gemiddelde renteherzieningsdatum van 5 jaar.

Indien de Bank het interne meetsysteem van een instelling als niet bevredigend beoordeelt, kan zij de instelling verplichten de gestandaardiseerde methode te gebruiken, overeenkomstig artikel 6 van bijlage I bij de bankwet. De huidige EBA-richtsnoeren bevatten de leidende beginselen voor de beoordeling van de interne meetsystemen door de Bank. Er dienen ten minste bevredigende interne systemen te worden ingevoerd die aan de EBA-richtsnoeren voldoen, rekening houdend met het evenredigheidsbeginsel.

- 5) Identificatie en beheer van het creditspreadrisico in het banking book (paragraaf 4.5).

Op basis van de beoordeling van hun bestaande en potentiële blootstelling aan het creditspreadrisico in het banking book moeten de instellingen rekening houden met de criteria en richtsnoeren in de paragrafen over de interne governancestrategie (paragraaf 4.5.2), het risicobeheerkader en de verantwoordelijkheden van het leidinggevend orgaan (paragraaf 4.5.3), en de tenuitvoerlegging van risicobeleid, -processen en -controles (paragraaf 4.5.4).

- 6) Bewaking van het creditspreadrisico in het banking book (paragraaf 4.6).

De instellingen moeten robuuste interne meetsystemen ten uitvoer leggen waarmee alle onderdelen en bronnen van creditspreadrisico in het banking book worden vastgelegd en die zijn ontwikkeld op

² Bazels Comité voor Bankentoezicht, Standards for Interest Rate Risk in the Banking Book, April 2016.

basis van hun eigen aannames en berekeningsmethodes. De keuze van de meetmethode dient aan te sluiten bij de complexiteit van de instelling.

De datum van toepassing van de criteria en richtsnoeren voor de detectie, het beheer en de bewaking van het creditspreadrisico in het banking book wordt uitgesteld tot 31 december 2023.

2. Rapporteringsverplichtingen

2.1. Rapportering van de interne berekeningen

De instellingen houden voor de Bank een beschrijving en documentatie beschikbaar van de indicatoren die ze intern hanteren en rapporteren voor het beheer van het renterisico en creditspreadrisico in het banking book en die worden berekend volgens de intern vastgelegde methodes, scenario's en aannames, voor enerzijds vermogensgevoeligheid en anderzijds inkomstengevoeligheid.

Ook de periodieke uitkomsten van deze indicatoren houden ze ter beschikking van de Bank. In voorkomend geval kan de Bank individuele instellingen verzoeken deze uitkomsten periodiek aan haar voor te leggen buiten de normale periodieke rapporteringen om.

2.2. Periodieke prudentiële rapporteringsvereisten

2.2.1. Instellingen die in het kader van het SSM als belangrijk worden beschouwd

De instellingen die in het kader van het SSM als belangrijk worden beschouwd, moeten tabellen 90.30.a, 90.30.b en 90.30.c. niet bij de Bank indienen. De Bank baseert zich op de ECB-rapporteringstabellen die deze instellingen op kwartaalbasis moeten indienen rond het renterisico in het banking book in het kader van de zogenoemde Short-Term Exercise (STE) van de ECB.

Nationale rapportering

Om een adequaat beeld te krijgen van het renterisico van de instellingen die binnen het SSM als belangrijk werden beschouwd, worden deze instellingen gevraagd (inclusief de Belgische dochterinstellingen van instellingen die binnen het SSM als belangrijk worden aanzien³), voor wat betreft de nationale vereisten, de STE-rapportering van de ECB betreffende het renterisico in het banking book (met vermelding van alle onderliggende posities) op kwartaal basis bij de Bank in te dienen.

Deze rapportering moet worden opgesteld op (sub-)geconsolideerde basis. Instellingen die niet onderworpen zijn aan geconsolideerd toezicht (als moederonderneming) moeten op vennootschappelijke basis rapporteren. De rapporteringstermijn is afgestemd op de rapporteringstermijnen die de ECB voor deze rapportering heeft vastgesteld.

De rapportering dient aan de Bank ter beschikking te worden gesteld in XML formaat via OneGate. Hiervoor dient de volledige STE rapporteringstabel (de zogenaamde STE IRRBB tabel) samen met de bijhorende instructies in bijlage bij deze circulaire te worden gebruikt (bijlagen 4 en 5).

De erkende commissaris wordt gevraagd verslag uit te brengen omtrent de rapportering van deze tabel.

STE rapportering ten aanzien van de ECB

De instellingen die daarnaast op vraag van de ECB de "Short Term Exercise" (STE) rapporteren dienen deze STE tabellen, inclusief de informatie rond het rente risico in het banking book (de STE IRRBB tabel), volgens de bestaande modaliteiten en het huidige proces te blijven opleveren. Dit om aan de specifieke bepalingen van het ECB- STE proces te blijven voldoen.

Deze instellingen dienen er ten alle tijden voor te zorgen dat de gegevens die zij in beide rapporten aan de Bank en de ECB opleveren steeds identiek zijn.

³ Inclusief de Belgische dochterinstellingen van instellingen die binnen het SSM als belangrijk worden aanzien, en die tot op heden geen of enkel een beperkte STE rapportering aan de ECB dienden op te leveren zoals bepaald in punt 2.2.1 van de circulaire.

2.2.2. Instellingen die in het kader van het SSM als minder belangrijk worden beschouwd

Voor de instellingen die in het kader van het SSM als minder belangrijk worden beschouwd, gelden de periodieke rapporteringsverplichtingen die beschreven zijn in punt 2.2.3. van deze circulaire en in de bijlagen 2 (rapporteringstabellen 90.30.a, 90.30.b en 90.30.c) en 3 (toelichting bij rapporteringstabellen 90.30.a, 90.30.b en 90.30.c).

De erkende commissaris wordt gevraagd verslag uit te brengen omtrent de rapportering van deze tabellen.

2.2.3. Algemene vereisten

- 1) De instellingen berekenen de te rapporteren gegevens op basis van een reeks prudentiële scenario's van rentebewegingen, vastgesteld overeenkomstig artikel 143, § 1, 12° van de bankwet en rekening houdend met de in de technische normen van de EBA neergelegde vereisten. De instellingen passen hun eigen methodes toe, die intern zijn vastgesteld met inachtneming van de in de EBA-richtsnoeren vastgestelde criteria, dan wel de gestandaardiseerde methode of de vereenvoudigde gestandaardiseerde methode, overeenkomstig artikel 6 van bijlage I bij de bankwet.
- 2) De rapporteringstabellen 90.30.a, 90.30.b en 90.30.c worden op (sub)geconsolideerde basis opgesteld. Alle bancaire dochters en bijkantoren die opgenomen zijn in de prudentiële consolidatiekring dienen ook te worden opgenomen in de geconsolideerde prudentiële rapportering over het renterisico in het banking book, met uitzondering van de entiteiten die verzekeringsondernemingen zijn. Instellingen met een significant banking book die niet onderworpen zijn aan geconsolideerd toezicht moeten op vennootschappelijke basis rapporteren. Een instelling die de tabellen 90.30.a, 90.30.b en 90.30.c op geconsolideerde basis rapporteert, hoeft de tabellen niet op vennootschappelijke basis te rapporteren, tenzij de Bank daar uitdrukkelijk om verzoekt.
- 3) De rapporteringsfrequentie is driemaandelijks, met als referentiedata 31 maart, 30 juni, 30 september en 31 december. De eerste rapportering overeenkomstig deze circulaire dient te gebeuren over de situatie op 30 september 2023. De rapportering met referentiedatum 30 juni 2023 dient te gebeuren overeenkomstig de circulaire NBB_2019_18. De periodieke rapportering moet zo snel mogelijk worden toegezonden en uiterlijk:

bij rapportering op vennootschappelijke basis: op de eerste werkdag van de tweede kalendermaand die volgt op de rapporteringsdatum. Wanneer de rapporteringsdatum en de balansdatum dezelfde zijn, moet worden gerapporteerd over de situatie na de verwerking van de voorstellen van de directie aan de raad van bestuur of de zaakvoerders.

bij rapportering op geconsolideerde basis: twee maanden en 15 dagen na de rapporteringsdatum. Voor de rapporteringsstaten die op de afsluitingsdatum van het boekjaar worden opgesteld geldt dat deze uiterlijk moeten worden ingediend op het ogenblik waarop de commissaris(sen) of de revisor(en) belast met de controle van de geconsolideerde jaarrekening, kennis hebben of moeten hebben van de staten die nodig zijn voor de opstelling van hun schriftelijk verslag, en niet later dan 3 maanden na deze afsluitingsdatum.

Ook voor deze nationale rapportering zal gebruik gemaakt worden van een XML-protocol voor de rapporteringstabellen 90.30.a, 90.30.b en 90.30.c. De technische informatie en de testomgeving in OneGate zullen uiterlijk tegen eind augustus 2023 beschikbaar worden gesteld. Voor meer technische informatie over de OneGate-rapportering in XML-formaat raden wij u aan de website van de Bank te raadplegen: <http://www.nbb.be/OneGate>, "Documentatie", "Domein MBS – XML rapporteringen".

Op basis van de gerapporteerde gegevens kan de toezichthouder aanvullende indicatoren berekenen, onder meer in verhouding tot andere rentabiliteitsgegevens van de instelling.

Wij bezorgen een kopie van deze circulaire aan de commissaris(sen), erkend(e) revisor(en) van uw instelling.

Hoogachtend

Pierre Wunsch
Gouverneur

Bijlagen - enkel beschikbaar via www.nbb.be:

- 1 EBA-richtsnoeren van 20 oktober 2022 tot vaststelling van criteria voor het detecteren, beoordelen, beheren en beperken van de risico's die voortvloeien uit potentiële veranderingen in rentetarieven en van de beoordeling en bewaking van het creditspreadrisico van de activiteiten van instellingen buiten de handelsportefeuille.
- 2 Rapporteringstabellen 90.30.a, 90.30.b en 90.30.c.
- 3 Toelichting bij rapporteringstabellen 90.30.a, 90.30.b en 90.30.c.
- 4 Toelichting bij de rapporteringstabellen van de ECB (STE IRRBB Reporting Template)
- 5 Rapporteringstabellen van de ECB (STE IRRBB Reporting Template)